

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: *Apátfalvi Falunap, Szent Anna-napok*

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és
élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki
megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☒ x turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☒ települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

„Ünnepeljünk és szórakozzunk együtt Apátfalván...!”. Így invitálta az akkori polgármester, *Szentesi József* a falu lakosságát az első Apátfalvi Falunapokra 1994 októberében, melynek három tradicionális előzménye is volt. Az 1950-es években már rendeztek falunapokat, igaz akkor Dózsa György parasztvezér emlékére. A falu keletkezésének (1334.) 660. évfordulója volt 1994-ben. A harmadik, ami időpont nem bizonyult szerencsésnek a Szent Mihály napi búcsú.

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Az akkori polgármester a búcsú napját azért tartotta fontosnak, mint a falu legnagyobb ünnepét, mert akkor „mindenki itthon van”. Hazajönnek a gyerekek, rokonok, ismerősök, barátok, a falu lakosságának lélekszáma szinte a duplájára nő. Az egész lakosság készül ilyenkor, rendbe teszi a házát, meszel, szépíti udvarát, de a ház előtt lévő kiskertet is, süt, főz, valaki dísznót, marhát, kacsát, libát vág a vendégei fogadására. A Szent Mihály napi búcsú templomunk felszentelésének ünnepe, de a család ünnepe is. Az erre a napokra tett falunapok, bár hagyományteremtő eseményei voltak, az időpont nem nyerte el a lakosság tetszését, programjainak kis látogatottsága volt.

Értékelve az első falunapot, levonva a tanulságokat, új időpontot kellett keresni. A cél továbbra is az volt, hogy „ünnepeljünk és szórakozzunk együtt”, legyen együtt az egész falu, melynek a helyi közösség belső kohéziójának erősítése, nem sokkal a pártrendszer bukása után felbecsülhetetlen értéke volt.

A falunapok új időpontja, a **július 26, Szent Anna-nap**.

Egy olyan ünnep, mely az 1830-as kolera járványhoz kapcsolódik. Az akkori kolera járvány Apátfalvát sem kímélte, szinte nem volt olyan család, akit elkerült volna. 1831. július 26-án azonban már nem jelentettek megbetegedéseket, így ennek öröme a falu fogadott ünneppé tette ezt a napot. Szent Anna nemcsak a várandósok védőszentje, de a jövőbe vetett hit jelképe is.

Az első Apátfalvi Falunapok (1994.) hagyományteremtő programjait az 1995-ben új időpontban megrendezett második falunap is folytatta, ill. felépítésében mai napig követi, bár sok új színfolttal bővült.

1994-ben, mint első falunap programja (első nap, szombat):

Dél előtt:

- zenés ébresztő, térzene
- Pothfalva ... in anno Domini MCCCXXXIV – történelmi visszaemlékezés, kiállítás
- A falu legfiatalabb, legidősebb polgárának, valamint a legidősebb házaspár köszöntése
- Egy szórakoztató játékfilm vetítése (akkor még működött a faluban a mozi)
- A Területi Gondozási Központ ünnepélyes átadása

Délután:

- Helyi amatőr művészeti csoport bemutatója
- Sportvetélkedő és futóverseny
- Sípos István maraton futó (Apátfalváról elszármazott) élménybeszámolója
- Koszorúzás az apátfalvi temetőben, Varga Sinka József Apátfalva első díszpolgárának sírjánál

Este:

Apátfalva Község Képviselő-testületének ünnepi megemlékező ülése

- Ünnepi beszéd
- Apátfalva Község zászlójának, címerének és pecsétjének ünnepélyes átadása
- A Díszpolgári Oklevél átadása Varga Sinka József özvegyének
- Sípos István köszöntése

Filmszínházban: egy amerikai vígjáték vetítése

1994-ben, mint első falunap programja (második nap, vasárnap):

Dél előtt:

- Zenés ébresztő
- Ünnepélyes zászlófelvonás

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

- Szent Mihály napi búcsúi szentmise a templomban. A szentmise keretében a község zászlajának, címerének és pecsétjének megszentelése

Délután:

- Futballmérkőzés
- Kirakodóvásár, szórakozási lehetőségek

Este:

- Diszkó

1995-ben megváltozott a Falunapok időpontja (július 26.) és megváltozott a neve is, Szent Anna Napok lett. Szerkezetében, céljaiban nem változott, tartalmában igen.

A kitüntető címek adásának köre bővült az Apátfalva Község Oktatásügyéért, Községért, Községéért” (1998-tól). A kitüntető címek, olyan elismerések, melyek a falu lakosságának ajánlása alapján történtek. Rangját az emeli, hogy valóban azon személyek kapták meg, kiknek tevékenységét, életvitelét szinte az egész falu elismeri, ma is példaképek a felnövekvő generációk számára. A díszpolgárok „fényképét” (festett képek), mint mementót a mai Faluház könyvtárában is láthatjuk.

Nagyon fontosak a falunap rendezvényei között a kiállítások, melyeken szinte minden évben bemutatkoznak az óvodások alkotásaikkal, a helytörténet tárgyi emlékei, vagy az apátfalvi fehér hímzést még ma is őrzők munkái, és olyan volt apátfalvi művészek is bemutatkoznak, akik országos hírnévre is szert tettek. Egy-egy évben bemutatkoztak a termelők is, ill. 15 éven keresztül volt virágkiállítás egy helyi vállalkozó szervezésében.

A falunapok szervezése nem elsősorban az önkormányzat privilégiuma volt (2016-ig), a helyi Művelődési Ház fogta össze, és a megvalósításhoz adományozókat, szponzorokat is keresett. A Művelődési Ház közvetlen kapcsolatban állt a lakossággal, civil szervezetekkel, kisebbségi önkormányzatokkal, a hagyományokat őrző és átörökítő amatőr művészeti csoportokkal. Ötleteik alapján több napossá vált, és specializálódtak programjai.

Ma már tradíció, hogy **első napja** a kisebbségi önkormányzatok rendezvényei, mint „Marosmenti Kulturális Fesztivál”, mely nem csak a cigány, de ma már a román kultúrának is színteret ad.

A **második napja** a helyi amatőr művészeti csoportok (pávakör, néptánc, majorette, fúvószena) bemutatkozása, ekkor történik egy-egy új létesítmény, vagy felújított épület átadása, a kiállításmegnyitók, elsősorban Apátfalvához kötődő művészek bemutató koncertje, majd zárásként az utcabál. A nap fénypontja ünnepi testületi ülés keretében a kitüntető címek átadása. Ugyancsak elmaradhatatlan a szentmise, Szent Anna tiszteletére.

Ezen a napon jó néhány éve van a kirakodó vásár, a helyi népi kézművességet megjelenítő játszóház és a Pátfalvi Parasztolimpia, a népi játékok versenye.

Harmadik napja, mely szintén tradíció már, a Lovasnap, mely több település lovasainak bemutatója, versenye, őrizve Apátfalva állatszeretét, állattartását.

Meg kell említenünk az apátfalviak sportszeretét, hiszen első díszpolgárunk, Varga Sinka József (iskolaigazgató, testnevelő tanár) tiszteletére rendezett (1995-től) kispályás labdarugó bajnokságot, mely a falunapokat megelőzően egy több héten keresztül tartó sportesemény, melyre már nem csak apátfalviak neveznek.

Bár nem lett tradíció, de több évben megszervezésre került az „Apátfalváról elszármazottak” találkozója is, melynek célja az volt, hogy a volt apátfalviak lássák hova jutottunk mióta elmentek, ill. segítség, ha van lehetőségük a falunk fejlődését.

Nem vált hagyománnyá, de 2005-ben szekéren a „kisbíró” invitálta a lakosokat a falunap rendezvényeire. Az akkori Szegedi Körzeti Stúdió tudósított erről.

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Helyszínek: Községháza előtti tér, Művelődési Ház (ma Faluház) és az előtte lévő tér, Templom, Lovaspálya, iskolai sportpálya, alkalmanként Maros part, Szigetház-Erdei Iskola.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

„Csak a kultúrán keresztül lehet előre haladni. A fejlődés útját, főleg egy falunak, így Apátfalvának is, csak a kultúrában jelölhetjük meg.” -vallotta ezt Benkóczi Zoltán színművész, falunk születte a Pátfalvi Szókimondó 1995. júliusi számában.

Idézhetnék a 2005-ben készült településfejlesztési koncepcióból is, mely tanulmány Apátfalva jövőképét az alábbiak szerint fogalmazza meg:

„...Apátfalva a gazdag néphagyományainak köszönhetően már rövid idő alatt a környezete schengeni-határmenti térségének kulturális központjává válik, melynek eredményeként hosszú távon a kistérség és a megye egyik vezető szerepét tudhatja magáénak a községek társadalmi-gazdasági helyzetének vonatkozásában. ...”

Nagyon igaz mindkettő Apátfalva estében, bár a jövőkép megvalósulásától még messze vagyunk. Vallom, hogy a helyi kultúrára épülő falusi turizmus egyik kitörési pontja lehetne a településnek. Apátfalva óriási tradicionális múlttal rendelkezik, mely múltra építi jelenét, de a jövőjét is. Egész évben keményen dolgozó, mélyen vallásos emberek lakják, akik tisztelik a múlt parasztemberét és példakép a ma embere számára. Évente sok-sok rendezvénye van, mely a múlt kultúrájának, gazdasági értékeinek átörökítését szolgálja.

A falunapok mégis más. Három napja koncentráltan összeköti a múltat a jelennel, megjeleníti mindazt, mely csak Apátfalvára jellemző. Más, mint a körülötte lévő települések. Más volt múltjában is: nyelvében, öltözködésében, építkezésében, táncában, dalaiban, stb. Ezt a másságot köti össze egy színes kulturális kavalkádban a falunapok, mely olyan érték, mely közvetten a jövőnek szól.

A Szent Anna Napok ma már egyenértékű ünnep a falu búcsújával. Nem csak az apátfalviak ünnepe, de a fentebb leírtak alapján mondhatjuk, hogy turisztikai szintér is, turisztikai attrakciók sokasága. A virágosítási mozgalmaknak köszönhetően megszépül a falu, hazajönnek a már nem Apátfalván élő családtagok, ismerősök, barátok. Jelen vannak a falu testvértelepüléseinek és a környező települések képviselői és sok-sok Apátfalvához nem kötődő vidéki állampolgár is. Együtt emlékezünk, örülünk sikereinknek és együtt szórakozunk. Olyan összefogással valósul meg, mely segíti a helyi társadalom erősítését, a még ma is periférikus helyzetben lévő település fennmaradását.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Pátfalvi Szókimondó I. évf. 6. sz. 1994. október 1.2. 3. old. (kiadó: Dinnyés Ferenc vállalkozó)
Pátfalvi Szókimondó II. évf. 7. sz. 1995. július 1., 4., 5. old. (kiadó: Dinnyés Ferenc vállalkozó)
Pátfalvi Szókimondó: 1996-2005. július, augusztusi számai (kiadó: Dinnyés Ferenc vállalkozó)
Apátfalvi Hírek: 2006-2014. július, augusztusi számai (kiadó: Apátfalva Község Önkormányzata)

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Apátfalvi Hírnök: 2015-2017. júliusi, augusztusi számai (kiadó: Apátfalva Község Önkormányzata)

Településfejlesztési koncepció, III. kötet, Stratégiai program, 2005. január 17. old. (Hazai Térségfejlesztő RT)

Reggeli Délvilág 1994. szeptember 1, október 3, október 4. (6.7.8.9.10. old. megjelent újságcikkek)

Szegedi Körzeti Stúdió tudósítása 2005. (Földközelben c. műsor)

A Falunapokról készült videófelvevételek (amatőr felvételek, Csávás Antal a Makói Televízió volt munkatársa)

Fotók: amatőr készítés, profi fotósok, kiknek fotói a térségi médiában jelentek meg, civil szervezetek archívuma

Kék Délvilág 1995. április 27. Apátfalvi helyi adó és falunap Olasz Tibor

Citeraszó és hőléggömb 1996. júl 29. F. Cs. Délvilág

Délvilág 1997. júl. 27. Zászlót szenteltek Apátfalván Farkas Csaba

Délvilág 1999. jú. 22. Falunapok Apátfalván

Délvilág 1996. július 27. Felröppentek a galambok B. A.

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: www.apatfalva.hu

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Díszpolgáraink festett portréi a Faluház könyvtárában (készítette: Pavlovsky Péter-2010.)

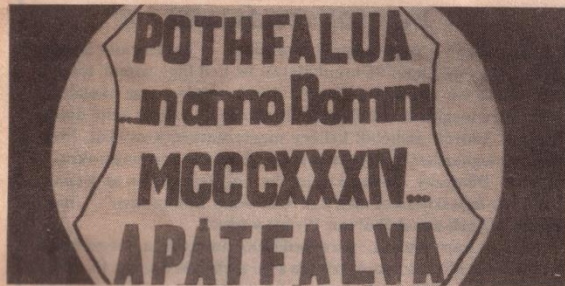
Apátfalva 660. születésnapja

Fotó: Hárs László

Apátfalva 660 éves születésnapját rendezvénysorozattal ünnepelték meg a lokálpatrióták hálás utódai. Szombaton reggel 7 órakor kocsira ültek a helybeli fúvószenekar tagjai és a falu utcáin végighaladva vidám harsonaszó kíséretében ébresztették a lakosságot. Fél 9-kor a művelődési ház előtt térzenével szórakoztatta a Borbély András zenekar a nagyjérdemű közönséget. Ezek után Szentesi József polgármester ismertette Apátfalva 660 esztendő történetét 1334-től napjainkig.

(Folytatás a 3. oldalon.)

Valamikor, egészen pontosan 1958-ban már tartottak falunapokat a parasztszázad, Dózsa György emlékére.

A község polgármestere és képviselő-testülete a közelmúltban úgy döntött, hogy kapcsolódván a Szent Mihály-napi búcsúhoz, kulturális és sportrendezvényekkel teszik emlékeztetőre október első két napját. E szép elhatározást erősítette, hogy elkészült

nul az emberek, mert 1686-ban a tatárok pusztítottak végig a vidéken, romba döntötték a Makót, Palotát és Battonyát is. A császári sereg által megindított felszabadító háborúk során a XVII. század végére sikerült kiszorítani a törököt az Alföldről. Apátfalva 1751-ig a 24 községet magába foglaló marosi (aradi) szerb határvidékhez tartozott, gyér magyar lakossággal. Az itt élők

zaengedtek, de a transport utolsó tagjai csak öt év keserves rabság után, 1924 júliusában térhettek haza.

A román megszállás 1920 április 30-án ért véget Apátfalván, igen szomorú mérleggel. A község bátor hazafiságáért megkapta *Horthy Miklós* kormányzó úrtól a Vitéz Apátfalva kitüntetését, ám ezzel az elmúlt ötven esztendőben nem illet dicsekedni.

Szentesi József polgármester alapos felkészültségű történeti áttekintését — amelynek főbb gondolatait fentiekben adtuk közre — így fejezte be:

„A fejlődést községünkben is megtorpantotta a '30-as évek nagy gazdasági világválságának a szele, de meg nem törhette. A hagyományos kisbirtokrendszer sok apátfalvának biztosított megélhetést, hiszen munkaszeretettük közös-

tember 9-én született. Természetesen az ajándékokat édesanyja, *Kéri Andrea* és édesapja, *Pintér Csaba* vették át. Az 1903. augusztus 22-én született — a falu legidősebb polgára — *Imre Györgyné Szentesi Ágnes* egészségi állapota miatt nem tudott jelen lenni, ám a jókívánság neki is szól. *Bárdos Mihály* (1906. június 16.) és felesége *Veréb Katalin* (1913. február 21.) 1932. február elsején kötöttek házassá-

évvel ezelőtt az egykori meggytanács utasítására elsőként Apátfalván szervezték meg — ugyanezen a helyen — az idősök számára az étkeztetést, illetve a kikapcsolódásukhoz a foglalkozásokat (e sorok írója élete első cikkét 1974. júniusában ugyancsak e témáról írta az akkori idősekkel és néhai *Tölgyes István* tanácselnökkel beszélgetve). A falunapok programjait jelenlétével megtisztelte *Lehmann István*, a

Akaraterő, fegyelmezett magatartás és pontosság jellemezte munkáját. Kollégáitól, tanítványaitól is ezt várta el, de emellett mindenkivel szemben segítőkész volt. Áldozatos, 45 éves tanítói tevékenysége alatt sok becsületes embert nevelt fel. Egyénisége tiszteletet parancsol tanítványainak éppúgy, mint munkatársainak. Igazgatóként azon fáradozott, hogy az általa vezetett intézményben minden téren kiemelkedő munkát végezzenek. A tanulók szellemi fejlesztése mellett testi nevelésben élen járt. Ő maga is aktív sportoló volt ifjú korában.

Az 1972-ig tartó igazgatói tevékenységétől azért vált meg, mert neveltetését, mely a hit- és erkölcsstanon épült fel, nem tudta, és nem is akarta megtagadni. Az akkori kegyetlen vallásüldözés, amely a tanulók lelkéből akarta kitépni a hitet, Józsi bácsit is félreállította. Visszavonult az iskola éléről, de határtalan hivatás-szeretete, szerénysége s a tanulók iránti elkötelezettsége miatt szinte alázattal, de felemelt fővel tette, amit egy igaz pedagógusnak tennie kellett.

Józsi bácsi beteg is figyelemmel kísérte tanítványainak sorsát, s ameddig tehetette, bejárt az iskolába.

A jelenlétük egy-egy szál piros rózsát helyeztek sírjára, koszorút pedig a képviselő-testület tagjai.

A plébános öt garas adót fizetett

Apátfalva (rég) új zászlaja, címere és pecsétje. Mindezek megszentelése jól illeszthető a búcsúi szentmiséhez.

Szombaton a Borbély András Fúvószenekar zenéjére ébredt a falu. Majd térzenét adtak a Művelődési Ház előtt, csalogatván az érdeklődőket a falunapok első, rangos eseményére. Pothfalua... in anno Domini MCCCXXXIV címmel tartott a község 660 esztendejéről átfogó előadást

zömét ekkor betelepített szerbek alkották.

A határvidékhez tartozó Apátfalva magyar, rác, szerb lakosságára jellemző, hogy a katolikus valláshoz hű apátfalviakkal Rákóczi protestáns kurucainak sorozatosan csatározniuk kellett. 1709-ben a kurucok Makón és Apátfalván sok szerbet arra kényszerítettek, hogy a Maros bal partjára költözzenek át. Ezen események emlékét őrzi a Maros folyó két

pátfalvi hírnök

Csongrád Megyei Közgyűlés elnöke is. Avatóbeszédében röviden ismertette régiókban az idősekért tett erőfeszítéseiket, s ígéretet tett arra, hogy a gondoskodást kiemelt feladatként kezelik a jövőben is. Elismeréssel szólt a most átadandó központról, amely mintegy 5 millió forint beruházásból valósulhatott meg, kellemes körülményeket biztosítván a

Megjegyzés: A 7.8.9. lévő újság cikk egy cikket jelent, melyek hasábonként olvashatóak! (Reggeli Délvilág 1994. október 4.)

Szentesi József polgármester.

Jelenlegi ismereteink szerint az első oklevél az Úr 1334. esztendőjéből való, amikor „Pothfalua”, vagyis Pátfalva néven szerepel a település — kezdte Szentesi József. Majd így folytatta: minden bizonnyal már akkor is népes település lehetett, mert Pál nevű plébánosa 5 garas pápai adót fizetett. A község a nevét onnan kaphatta, hogy a később szentté avatott Gellért püspök által Csanádon alapított Boldogságos Szűz monostorának apátja kapta donációbba. A monostor 1493-ban feloszlott, javait a pápa a püspöknek adta át. Ekkor került a község a csanádi püspök birtokába.

A község 1447-ben PÁTFALVA-ként szerepel már, s ezután is leggyakrabban így emlegetik. 1514-ben Apátfalva táborozott Dózsa György, és itt verték szét Báthory István temesi főispán és Csáky Miklós csanádi püspök hadai a parasztfelkelők Balog Péter által vezetett seregét. Még ez év május 27-én az apátfalvi révnél e tetteért Dózsa karóba

volt szigetének a neve, amit még 1920–30 táján Kiskuruc, Nagykuruc néven emlegettek. Községünk a határőrszervezetben egy falut alkotott a szomszédos, szerb lakosságú Újcsanáddal, és még 1957-ben „Új-Csanád alias Apátfalva” néven emlegetik.

A község legrégebbi pecsétjén az 1764-es évszám található. Ez alapján készült az új címer is. Amikor Apátfalva lakossága a telepesekkel együtt meghaladta az ötezer főt, Mária Terézia kívánságára a csanádi püspök 1753-ban önálló plébánia rangjára emelte. Engel Antal csanádi püspök első plébánosává Moholányi Istvánt nevezte ki.

1754-ben a m. kir. kincstár segítségével a falu lakói nekiálltak a templomépítésnek, amelyet 1757-ben be is fejeztek. Szent Mihály tiszteletére szentelték fel a makói alesperes. A templom búcsúünnepé ma is szeptember 29-én van, Szent Mihály-napján.

A polgármester beszédében bemutatta a templom főbb festményeit, szült a nemrég-

mert: sokszor már önkínzó volt. A lakosság folyton gyarapodott, egykoron büszkélkedhetett 6230 fős lélekszámmal is. Majd a csökkenés időszakát következett, amely sajnos napjainkban is tart. Apátfalva történelmének utolsó ötven esztendeje feldolgozásra vár. A honfoglalás ezerszáz éves évfordulójára jó alkalmat teremthet arra, hogy végre egységes szerkezetben, könyv alakban is megjelenjen a történelem viharában oly sokat szenvedett, háromszor elpusztult és háromszor újjáépült község története. E szép és nemes, ugyanakkor történelmi

got. Így egészen pontosan 62 év 8 hónap, amit ez idáig együtt töltöttek. Természetesen őket is ajándékokkal és virágcsokrokkal tisztelték meg.

Még a délelőtti folyamán került sor a Területi Gondozási Központ ünnepélyes átadására, a Maros u. 41. szám alatt. E helyen a Borbély András Band Mátó Mátás vezényletével szórakoztatta a jelenlévőket. Elsőként dr. Forgó István nyugalmazott tanácselnök mondta el közel harminc év távlatából emlékeit, hiszen 28

falú idős embereinek. Fazekas István és citerazenekara közel egy órán át hangulatos zenével kedveskedett az ünnepelteknek.

Délután az általános iskola udvarán a makói majorettescsoport mutatkozott be, szép sikerrel. A falu vendége volt Sipos István is, a 64 napos Trans America '94 futás világbajnoka. Élmybeszámolójára a falu apraja-nagyja kíváncsi volt, a kiváló sportember szívesen válaszolt a kérdésekre, a helyi moziában.

Legtöbb résztvevője volt annak a kegyeleti megemlékezésnek, amely során megko-

Este a művelődési házban Szentesi József bemutatta a község zászlaját, címerét és pecsétymódját, majd átadta özvegy Varga Sinka Józsefnének a férjének címzett díszpolgári oklevelet. A polgármester köszöntötte Sipos István maratoni futót. A világbajnok büszkén vallotta magát apátfalvinak, s elmondta: óriási meglepetés volt számára, hogy Amerikából hazaérkezve Budapesten, a reptéren a község nevében az elsőként fogadta Szentesi József polgármester. Amit nem tett meg (ez idáig) lakóvárosa, Szeged, azt megtette Apátfalva.

Az est folyamán Gazdag János országgyűlési képviselő adott számot eddigi tevékenységéről, s elmondta a Parlament legutóbbi ülésének főbb történéseit. Estébe nyúlóan a Pávakör és citerazenekara, valamint a Szeged Néptánc együttes szórakoztatta a közönséget.

Vasárnap reggel ugyancsak zenére ébredt a falu. A köz-

a parasztfelkelők Balog Péter által vezetett seregét. Még ez év május 27-én az apátfalvi révnél e tetteért Dózsa karóba húzatta Csáky püspököt.

A török hódoltság idejéből Apátfalva sorsát illetően elentmondásos adataink vannak, ami minden bizonnyal azzal hozható összefüggésbe, hogy egy-egy pusztítás után az elmenekült lakosság újra és újra visszatért a faluba. A középkori Apátfalva nem a község jelenlegi helyén volt, hanem a mai Magyarcsanád területén, illetve attól kissé északra. Az erdélyi fejedelem a község földjeit 1649-ben Fejér Ábrahámnak adományozta. Ekkor kezdett a lakosság újra letelepedni, s a helyet akkor Kis-Apátfalvának nevezték. Sajnos nem sokáig élhettek itt háborítatlan-

A polgármester beszédében bemutatta a templom főbb festményeit, szült a nemrégiben elkészült színes üvegablakok készítőjéről, s a fából készült szobrokról, amelyeket a község jelenlegi plébánosa, Kovács Tibor úr újjátartott fel.

Megemlékezett az első és a második világháború áldozatairól, s arról az irtózatoss pusztításról, amelyet „oláh” katonák 1919. május 23-án követtek el. A temetőből támadást intéztek a románok ellen a helyiek, s megfutamították őket. A győzelem azonban csak ideiglenes volt. A maroknyi falusiak a Makóról túlerővel visszatérő románokkal szemben pár óráig tudtak védekezni. 38-an estek áldozatul, s a férfiak közül 87-et a romániai Craiovába szállítottak. A foglyok egy részét 1919 novemberében ha-

tult és háromszor újjáépült község története. E szép és nemes, ugyanakkor történelmi kötelessége lesz a falu decemberben megválasztandó új vezetőiségének.

Mit is mondhatnék e visszatekintés kapcsán zársközlőként? A költő segít kifejezni a belső érzelmeket, ami nehezen megfogalmazható. „Tűrj érte mindent, ami bánt: /Kint, szenvedést, és halált/ De el ne szenvedd, el ne tőrj/ Véred gyalázatát!

Apátfalva! Adjon Isten egy szép és boldog jövőndöt, újabb 660 esztendődt! Úgy legyen, Ámen!”

Ezt követően örömteli pillanatoknak lehettünk szemtanúi. A képviselő-testület nevében Szentesi József köszöntötte a község legfiatalabb polgárát, Pintér Kittit, aki 1994. szeptem-

ban nyugalmazott tanácselnök mondta el közel harminc év távlatából emlékeit, hiszen 28

Legtöbb résztvevője volt annak a kegyeleti megemlékezésnek, amely során megkoszorúzták Varga Sinka József sírját, aki posztumusz a község első díszpolgári címét kapta. Sírjánál Varga Györgyné, nyugdíjas pedagógus emlékezett. Az egész életét faluja szolgálatába állító Józsi bácsi-ról többek között ezeket mondotta: — Élete éppoly tragikus volt, mint halála. Édesanyja szemében megérkezése pillanatában a szülés fájdalmai mellett a kétségbeesés könnyei is csillogtak, hiszen előtte pár hónappal esztette el legerősebb támaszát: férjét, aki az első világháborúban esett el.

A négy gyermek közül Józsi bácsi már ifjú korában megszokta, hogy mindenért, amit el szeretett volna élni szívesen meg kellett küzdenie.

Vasárnap reggel ugyancsak zenére ébredt a falu. A község háza előtti árbócrúdra felhúzták a falu lobogóját, majd a római katolikus templomban celebrált szentmise keretében Kovács Tibor plébános felszentelte Apátfalva zászlaját, címerét és pecsétjét. Szentbeszédet Hoffer József teológus mondott. A misét követően Rátka Imre, a Csongrád Megyei Közgyűlés alelnöke méltatta azt a kezdeményezést, amelynek gyümölcseként Apátfalvának újra a régi címer és a pecsétymód lehet a büszkesége, amelynek segítségével az itt élők jobban kötődhetnek múltjukhoz, s amellyel irányt mutathatnak a felnövekvő generációnak.

Kép és szöveg:

MOLNÁR LÁSZLÓ

Varga Sinka József özvegye veszi át

Az első díszpolgár

A Pátfalvi Hírnök legutóbbi számában már foglalkoztunk azzal a kérdéssel, vajon kit tartanak a falu polgárai a legmértékűbbnek arra, hogy 1994-ben — első ízben — a falu díszpolgára legyen. Kérdésünkre sokan elmondták válaszukat, javaslatukat. A képviselő-testület legutóbbi ülésén kiderült, hogy kikerült hivatalosan magánszemélyek, közösségek a megítélt címre — sőt döntés is született az ügyben.

Apátfalva díszpolgára kinevezés címével azt az élő vagy már elhunyt személyt kívánja elismerésben részesíteni a képviselő-testület, aki kimagasló munkájával közvetlenül hozzájárult a község fejlődéséhez, tekintélyének emeléséhez. Különböző szakterületeken vagy társadalmi munkában a község érdekében folytatott kimagasló tevékenységet, művészeti alkotással gyarapította a községet, a község múltjának feltárában fáradozott, esetleg más területen alkotott kiemelkedőt.

A közzétett felhívásra az ajánlattevők összesen négy személyt javasoltak. A jelöltek: *Szegeti György* nyugalmazott főelőadó, *Sánta Valéria*, *Varga Sinka József* és *Borbély András* volt apátfalvi pedagógusok voltak. A névsort az augusztus végi ülésen vitatta meg a testület. A képviselők között igazából nem is afölött bontakozott ki vita, hogy ki érdemes a címre, hisz mind a négy javasolt kétségtelenül jogosan került a listára, a kérdés inkább az volt, hányan kapjanak díszpolgári címet (a rendelet megengedi, hogy egy évben többen is részesüljenek az elismerésben). A legtöbben végül *Szegeti Márton* alpolgármester véleményét osztották, nevezetesen, hogy a cím tekintélyét megőrzendő, az első alkalommal *csupán egy díszpolgárt* válasszon a testület. A javasoltak közül mindenki mellett szólnak érvek, ám az általunk végzett minij. közvélemény-kutatás, de a képviselők lassanként kikristályosodó véleménye is Varga Sinka Józsefet emelte a kinevezés cím közelébe. A döntés is annak megfelelően született — egybehangzóan. Kár, hogy Varga Sinka József, a köztisztviselőnek örvendő pedagógus, aki tulajdonképpen egész életét Apátfalvának, a községnek szentelte, már nem élhette meg ezt a pillanatot. Helyette özvegye fogja átvenni a közeljövőbeni falunapon a díszpolgári oklevelet, valamint a címmel járó ajándéktárgyakat. A polgármesteri hivatal pedig továbbra is várja a javaslatokat, kik legyenek Apátfalva díszpolgárai — legközelebb 1995-ben.

SZABÓ IMRE

Sipos Amerikáról

Sipos István (képünkön) a Trans Amerika apátfalvi származású szegedi győztese, hétfőn 17 órától video-

SZENT ANNA-NAPOK

Apátfalva 2005. július 23-24. (szombat, vasárnap)

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívunk minden apátfalvit a SZENT ANNA-NAPOK-ra, mely programokhoz jó időtöltést, kapcsolódást, vidámságot kívánunk!

Rendezők

Július 23. szombat

06,00: Zenés ébresztő – Borbély András Band

09,00: Virágüzlet – Apátfalva, Nagyköz u. 16.

**VI. Anna-napi virágkiállítás és vásár
Makramé kiállítás**

Megnyitó beszédet mond:

Lángó Imre települési képviselő

Műsor – közreműködnek:

*Borbély András Band és a Tini Majorette csoport
Marosvidék Baráti Társaság*

10,30 óra:

Kézműves foglalkozás a virágkiállítás területén

Papírvirágok, makramézás

Vezetik: *Kakas Istvánné, Vargáné Antal Ilona, Vargáné Nagyfalusi Ilona*

Két óránként tombolahúzás!

11,00: Szigetház

Tandem kerékpározás (kétszemélyes kerékpár)

A Szent Anna napi rendezvények idején a Szigetház vendégei a **Help For-Vakok és Gyengénlátók Szervezete** – Makó (18 felnőtt, többségében Szegedről) lesz. A szervezet ajánlotta fel a lehetőségét annak, hogy a kétszemélyes kerékpárt akik szeretnék kipróbálni megtehessek. Szeretettel várnak minden érdeklődőt.

16,00: Művelődési Ház, Mozi előtti tér, Könyvtár udvara

I. „Pátfalvai Paraszt Olimpia”

Nagyszüleink játékaiknak versenye kicsiknek, nagyobbaknak és felnőtteknek!

10 próba:

ostorpatogatás, patkódobálás, abronchajítás, ugráló-kötelezés, csutkavár építés, gombzúgítás, rongylabda dobás, szakajtkóba toboz dobás, zsákban futás, talicskázás

Csoportoknak: kötélhúzás, löcsöskocsi húzás

CSOMÓK A KÖTELEN – Próbáld meg kioldani!

BÚZAFONAS

6 kategóriában osztunk díjakat:

óvodás, iskolások alsó és felső tagozat, ifjúsági-felnőtt, családi, csoportos

Eredményhirdetés: kb. este 6 órakor

Rendező: *Pátfalvaért Egyesület*

18,30: Művelődési Ház előtti tér

Táncház

Vezeti: *Badicsné Szikszai Zsuzsanna* néptánc oktató

19,30: Könyvtár udvara Szalonnasütés

Várjuk a családok, baráti társaságok, civil szervezetek, politikai szervezetek jelentkezését, hogy a szalonnasütő helyeket el tudjuk készíteni. Fáról, a szalonnasütő helyek kialakításáról, asztalokról, székekről az önkormányzat; még nyársról, sütnivalóról, kenyérről, stb. a társaságok maguk gondoskodnak.

Jelentkezési határidő:

**2005. július 19. kedd, Művelődési Ház
Tel.: 260-126, 06/20/550-91-71**

22,00: Templom torony Éjszakai szerenád

Mátó Mátyás tárogató játéka

22,30-01,00: Rózsakert vendéglő

Discó minden korosztálynak

Július 24. vasárnap

09,00-18,00: Virágüzlet – Apátfalva, Nagyköz u. 16.

**VI. Anna-napi virágkiállítás és vásár
Makramé kiállítás**

09,00: Templom előtti tér

Lovas fogatosok zenés felvonulása
falunk utcáin

Rendező: *Apátfalvi Gazdakör Egyesület*

10,00: Maros part (volt Tökház)

VI. Maros menti Kulturális Találkozó

Megnyitó beszédet mond: Szentesi József polgármester
Fellépnek:

Rimóci Népdalkör

(Rimóc— Balassagyarmat és Salgótarján között lévő közel 2000 fős falu, mely a Nógrád megyei palócság egyik központja)

Kerekes Márton Népdalkör és Citerazenekar

Napkerék Együttes

(Szentés)

Bunyevác Kulturális Egyesület

(Vajdaság—Szabadka)

Bănăţeana együttes

(Románia—Temesvár)

Apátfalvi Cigányfolklor Együttes

Kardos István Néptánc csoport

Rendezők: *Cigány Kisebbségi Önkormányzat, Apátfalva Község Önkormányzata, Római Katolikus Egyházközség*

13,00: Ebéd

A fellépő együtteseknek az önkormányzat biztosít ebédet. Azonban lehetőség van arra is, hogy családok, baráti társaságot, civil szervezetek, politikai szervezetek főzzenek a Maros parton. Asztalt, padot, tűzifát, bográcsállványt az önkormányzat biztosít.

Az előkészületek miatt várjuk a főzni szándékozóknak **jelentkezését – határidő:**

2005. július 19. kedd, Művelődési Ház

Tel.: 260-126, 06/20/550-91-71

14: VI. Maros menti Kulturális Találkozó

15-16: Szórakoztató zenét biztosít a Cigány Kisebbségi Önkormányzat

17,00: Rk. Templom

Szent Anna-napi Hangverseny

Acapella Singers (ének)

Kísér: **Nagy Nándor** (gitár)

Pintér Angéla (orgona)

19,00: Rk. Templom

Szent Anna-napi Ünnepi Szentmise

Celebrál:

Kovács Tibor plébános, Apátfalva Község Díszpolgára

Mindkét nap a **BÜFÉ-t**

Búvárné Kovács Mária biztosítja.

Közhírértéttik! A „Kisbíró” hívogatása—a pénteken (július 22-én) du. 2 órától a falu utcáin!

2005. Pátfalvi Parasztolimpia és kézműves foglalkozás a Művelődési Ház előtti téren.

2005. Maros part: A helyi amatőr művészeti csoportok

2005. Maros part: meghívott vendégek amatőr művészeti csoportjai

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

Ajánlás
***Apátfalvi Falunapok, Szent Anna Napok
települési értéktárba történő felvételéhez***

Alulírott, Csenteri Andrea ajánlom, hogy az Apátfalvi Falunapok, Szent Anna Napok rendezvénysorozat a települési értéktárba kerüljön.

Indoklás:

A kezdetektől részese vagyok a rendezvénysorozatnak. Az elején, mint néptáncos, majd az Acapella Singers tagjaként énekeltem, aktív lebonyolítója voltam a virágkiállításoknak. Sokszor szavaltam, egy-egy programot levezettem, sőt a „kisbíró” segédje is voltam.

Mint óvónőnek, fontos számomra, hogy a legkisebbek munkáit, alkotásait, mint egy csokorba szedve megismerje falunk lakossága és az ekkor ide érkező vendégek. Érték, hogy láthatják, milyen széleskörűen neveljük a legfogékonyabb, legkreatívabb korosztályt falunk jövőjének.

Ma már nem vagyok aktív táncos, de két csoportom mutatja be azt a falunapokkor, hogyan tiszteljük Kardos István vőfély, a Népművészet Mestere és a múlt többi táncosának örökségét. Repertoárunk megmutatja azt is, milyen színes hazánk népdal- és néptánc kincse is.

A falunapok lehetőséget adnak egyrészt a bemutatkozásra, másrészt a vidékről, határon túlról érkező csoportokkal való kapcsolatépítésre is. A falunapok motiváló erő, hogy tiszteljük és megőrizzük mind azt a folklórkincset, melyet elődeink ránk hagytak.

Persze a falunapok nem csak a néptáncból állnak. Egy olyan színes, örömteli programsorozat, mely megmutatja Apátfalvát, mind azt, ami számunkra érték, mind azt, amire nagyon büszkék lehetünk.

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Megmutatja mindazt, hogy Apátfalva, nem csak egy falu a sok között. Egy különleges érték, mely példaként állhat a hasonló lélekszámú kistelepülések között.

Apátfalva, 2018. március 11. Csenteri Andrea

Fotó: Móricz Ágnes